

İçtihad kapısının açılması ileride mümkün olabilir mi, yoksa o kapı tüm zamanlarda kapalı mı kalacak?

Burada önemli bir konuya temas etmek istiyoruz:

Üstadımızın "**kapalı**" dediği içtihadın ne olduğunu tayin etmek gerekir.

Ehl-i sünnet alimlerin fetvaları, içtihatları, temel kuralları işleterek ve ölçü alarak yeni meseleleri çözmek de bir içtihattır. Bu içtihat elbette kıyamete kadar devam edecek.

Ancak "**yeni mezhepler icat etmek**" anlamında reform adıyla içtihat etmek kapalıdır.

Üstad'ın "**altı mani var**" dediği dönem, kendi döneminden başlayıp kıyamete kadarki olan dönemdir. Bu dönem aynı zamanda Peygamber Efendimiz (asm)'in şiddetle işaret ettiği ahir zaman dönemidir. Bu dönemde dinin esasları olan iman ve ibadetler risk altında olduğu için, içtihat gibi teferruatlara sıra gelmiyor.

Zaten dört hak mezhep, kıyamete kadar yetecek geniş içtihat ve fetvaları ile büyük ölçüde bu meseleyi halletmişler. Çok az ve yeni meseleler için o kapıdan girmeye de gerek yoktur. Bu manayı Üstad Hazretleri şu şekilde izah ediyor:

"Dinin zaruriyâtı ki, içtihad onlara giremez; çünkü kat'î ve muayyendirler. Hem o zaruriyat, kut ve gıda hükmündedirler. Şu zamanda terke uğruyorlar ve tezelzülde dirler. Ve bütün himmet ve gayreti, onların ikamesine ve ihyâsına sarf etmek lâzım gelirken, İslâmiyet'in nazariyat kısmında ve selefin içtihadât-ı sâfiyâne ve hâlisânesiyle, bütün zamanların hâcâtına dar gelmeyen efkârları olduğu halde, onları bırakıp, heveskârâne yeni içtihadlar yapmak, bid'akârâne bir hıyanettir."(1)

Bu zamanın ve ileriki zamanların temel problemleri; **iman ve ahlak problemleridir**, bunun üzerinde gayret etmek gerekiyor. Üstad'ın döneminde ağırlıklı ihtiyaç iman iken, şimdilerde bunun yanına **ahlak ve ibadet** de eklenmiştir.

İnsanların çoğunluğu ibadet ve ahlak noktasından eksiklik içinde iken, içtihat ile meşgul olmak akıl kârı değildir. Bu mana ve hüküm, günümüz için de geçerli, uzun vadede gelecek için de geçerlidir.

---

(1) *bk.* [Sözler, Sözler, Yirmi Yedinci Söz.](#)